

strana

60

Ochránka papeže

Funkci armády ve Vatikánu zastává švýcarská garda, jejíž historie sahá až do středověku

Příroda a cestování

Hliněný labyrint příběhů

24

Z iránského pouštního města Jazd na vás dýchne atmosféra zapomenuté Persie a dob zoroastrismu

Nejlepší snímky divočiny

34

Vybrali jsme pro vás ohromující fotografie z aktuálního ročníku Wildlife Photographer of the Year

Král mezi fjordy

52

Vypravíme se do nejdelšího a největšího norského ledovcového údolí zvaného Sognefjord

Nejmenší stát světa

60

Vatikán se rozprostírá na pouhých 44 hektarech a jeho populace čítá asi jen 800 lidí

strana

24

Ozdoba pouště

Ikonickou bránu komplexu Amir Čakmak ve městě Jazd neopomijí takřka žádný dokument o Iránu

100+1 zahraniční zajímavost

číslo 13/2015 vychází 22. července 2015

www.stoplusjednicka.cz

(Emailové adresy zaměstnanců vydavatelství jsou tvořeny podle vzoru prijmeni@epublishing.cz)

Produktový ředitel

Petr Broža

Vedoucí populárně-naučných časopisů

Pavel Nygryn

Šéfredaktor David Bimka

Redakce a stálí spolupracovníci

Kateřina Vašková, Vilém Koubek, Roman Polach, Jan Fiala, Richard Guryča, Jan Miklín, Jaroslav Petr, Tereza Pultarová, Marek Telička, Zuzana Teličková, Gabriela Fialová

Jazyková editorka Jana Vašinová

Jazyková korektorka Lenka Lindnerová

Grafická úprava Michal Hájek

Produkce, výroba Ivan Pospíšil

Adresa redakce 100+1

Extra Publishing, s. r. o.
Bubeničkova 9, 615 00 Brno
Tel.: 546 606 008, fax: 549 210 724

Ředitelka inzerce Anna Mařáková

Inzerce a marketing
Anna Mařáková, Petra Kardová,
Iva Procházková, Jana Ambrozková

Extra Publishing Praha

Anděl Park Smichov
Karla Engliše 3201/6, 150 00 Praha 5

Extra Publishing Brno

Bubeničkova 9, 615 00 Brno
Tel.: 546 606 008, Fax: 549 210 724

Předplatné ČR

na adrese redakce:
Extra Publishing, s. r. o.,
předplatné časopisů,
Bubeničkova 9, 615 00 Brno,
telefon: 545 211 880
(prac. dny po-čt, 8-16 hod.)
web: www.epublishing.cz

email: předplatne@epublishing.cz

Reklama na email:
reklamace@epublishing.cz

Vedoucí distribuce Marcela Rešková

Předplatné SR

pisemně: Mediaprint-Kapa
Pressegrosso, a. s., oddelenie inej formy
predaja, Vajnorská 137,
P.O.BOX 183, 830 00 Bratislava 3
tel.: 02/444 588 21,
444 427 73 a 444 588 16
fax: 02/444 588 19
web: www.mediakapa.sk
e-mail: předplatne@abompkapa.sk

Pokud to není výslovně uvedeno, akční nabídky, dárky apod. se nevztahují na prodej předplatného na Slovensku, které zajišťuje společnost Mediaprint-Kapa Pressegrosso.

Distribuce

V České republice společnost PNS, a. s.,
na Slovensku Mediaprint-Kapa

Pressegrosso, a. s. a soukromí distributoři

Tisk Neografia, a. s., Martin, SK

Vychází každých 14 dní v Brně,
ISSN 0322-9629, MK ČR E 20427.

Autorská práva ke zveřejněným materiálům vykonává vydavatel Extra Publishing, s. r. o. Jakékoliv užší části nebo celku, zejména přetisk a šíření jakýmkoliv způsobem, včetně elektronického, je bez předchozího souhlasu vydavatele zakázáno.

Extra
Publishing

Vydavatel

Extra Publishing, s. r. o.
Bubeničkova 9, 615 00 Brno
IČ 27 68 92 47, DIČ CZ 27 68 92 47

Obchodní ředitel tisk Pavel Pospíšil
Obchodní ředitel internet Libor Kríž
Finanční ředitel Ivan Pospíšil

strana

52**Norský obr**

Sognefjord měří 220 km na délku a průměrně 5 km na šířku, což z něj dělá druhý největší fjord světa

Historie**Stavitelské zázraky starověku** **10**

Jak dokázali pradávni stavitelé pohnout mnohatunovými bloky a vybudovat Stonehenge či pyramidy?

Hrášková věda **30**

Od revoluční přednášky Gregora Johanna Mendela, jež položila základy genetiky, uplynulo už 150 let

Věda a technika**Jiří Kůs: Budoucnost je nano** **18**

Stojíme na prahu revoluce, v níž nanotechnologie ovládnou běžný život?

Křídla versus koleje **38**

Dva extrémně rušné dopravní uzly – nádraží Šindžuku a letiště Heathrow

Televize blízké budoucnosti **48**

Již brzy se můžeme těšit na ještě krásnější obraz. Technologie Ultra HD přinese čtyřikrát víc detailů

Lidé a společnost**Návrat travičství** **27**

Zabíjení jedem je snadné a elegantní, není proto divu, že se vrací do zákulisí současné politiky

Uvnitř čínské mysli **42**

O moderních Číňanech nevíme téměř nic – přestože se nám překvapivě podobají

Ostrůvky svobody a humoru **50**

Mikrostáty mají mnohdy i vlastní vládu či národní symboly, většinou však vznikly hlavně z recese

Vyfotit se a (ne)zemřít **56**

Z tzv. selfie se stal fenomén, kvůli kterému se mnozí nebojí riskovat život

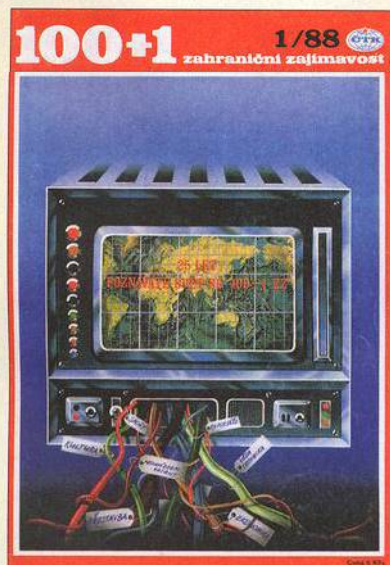

strana

34**Úžasné snímky přírody**

Fascinující barvy asi dvoucentimetrového mořského slímáka, který pomalým tempem putuje po dně

FOTO Wikipedie, Shutterstock

Psali jsme před... 27 lety**58****Menší a ještě menší**Článek se pozastavuje nad vznikem prvních součástek, turbín a motorků tak malých, že aby jimi vědci zaplnili 1 cm², bylo by jich zapotřebí deset tisíc.**Dnešní pohled:** Zatímco před lety se mluvilo o technologii „mikropřístrojů“, současná věda operuje již s pojmem „nanotechnologie“. Rozměry součástek se v tomto odvětví pohybují v miliontinách milimetru, přičemž se využívají například při stavbě počítačových pamětí a senzorů a testují se také v lékařství.**100+1 zahraniční zajímavost, č. 1, roč. XXV (1988)****Kouření bez kouře**

Reynoldsova společnost vyvinula cigarety, které fungovaly na principu uhlíkového ohřívání chuťových kapslí obalených tabákem. Z cigarety nestoupal kouř a vydržela stejně dlouho jako její „běžná konkurence“.

Dnešní pohled: Chuťové kapsle se používají i dnes, přesunuly se však dovnitř filtru. V aktuálním boji proti kouření hrají prim elektronické cigarety s kapalnými náplněmi, z nichž se vytváří aerosol, který kuřák šlukuje. Jelikož při tom nedochází ke spalování, klesá také koncentrace vdechovaných škodlivin. **100+1**

VYBRAL Vilem Koubeck